

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Strany možná nedodrží slib, že prezidenta budou volit přímo lidé

Politické strany možná nedodrží

sliby, které daly občanům a podle nichž by sami lidé volili prezidenta republiky. S jeho přímou volbou počítá vládní novela Ústavy, kterou dnes Poslanecká sněmovna projednala v prvním čtení. Sněmovní komise pro reformu Ústavy ale navrhla, aby přímá volba hlavy státu byla z novely vypuštěna. Projevy poslanců pak potvrdily, že názory na přímou volbu prezidenta se ani po dvou letech nesblížily.

Strany a politici se na přímé volbě nemohou dohodnout, byť většina občanů si ji přeje. Naposledy to prokázal únorový průzkum Centra pro výzkum veřejného mínění. Skoro 70 procent respondentů uvedlo, že hlavu státu by měli vybírat všichni voliči. Před dvěma lety si to myslelo o deset procent lidí méně. Počet občanů, podle nichž by měl prezidenta volit nadále parlament, se od dubna 2002 do letošního února snížil z 20 na 16 procent.

Sněmovna se dnes k vládní novele Ústavy vrátila po necelém roce. Začala ji projednávat koncem loňského jara, kdy ale rozhodla, že debatu přeruší, aby novelu mohla posoudit sněmovní komise pro reformu Ústavy. Komise navrhla některé změny včetně toho, aby byla z novely vypuštěna přímá volba hlavy státu.

"Jsou to typické oblasti, ve kterých jsme zatím nenalezli shodu a o kterých dočasná komise, ale jistě i všechny parlamentní strany, budou dále diskutovat," vysvětlila navržené úpravy šéfka komise Jitka Kupčová (ČSSD). Ministr spravedlnosti Karel Čermák k perspektivám přímé volby hlavy státu dodal: "V tuto chvíli diskuse o tomto tématu není ani aktuální a asi ani není možno ji dovést do konce."

Poslanci se mimo jiné neshodují v názoru na to, jaké pravomoci by měl přímo zvolený prezident mít a komu by byl ústavně odpovědný. "Je třeba uvážit, zda chceme posílení role prezidenta, zda chceme nějakou změnu naší až dosud v zásadě parlamentní republiky určitým směrem k republice poloprezidentské, nebo nikoliv," řekl poslanec ČSSD Zdeněk Jičínský.

Přesto ale šance na zavedení přímé volby prezidenta stále existuje. Vládní novelou se totiž bude v příštích týdnech zabývat sněmovní ústavně-právní výbor. Sedí v něm sice mnozí poslanci, kteří pracují i v komisi pro reformu Ústavy, ale výbor nemusí její doporučení respektovat.

Přímá volba hlavy státu není jedinou změnou, s níž vládní předloha počítá. Předpokládá třeba zánik mandátu poslanců a senátorů, kteří by byli odsouzeni do vězení za úmyslný trestný čin, a omezení jejich trestní imunity jen na dobu výkonu mandátu. K těmto návrhům zatím poslanci vážné výhrady

neměli. Novela chce též posílit pozici Nejvyššího kontrolního úřadu.

Při projednávání novely možná rovněž znovu zajiskří ve vztazích mezi sněmovnou a Senátem. Sněmovní komise pro reformu Ústavy se totiž postavila proti rozšíření pravomocí Senátu. Nesouhlasí třeba s tím, aby se rozšířil výčet zákonů, při jejichž schvalování se nemohou obě komory vzájemně přehlasovat.